

Edvard

av Lisa Nedstrand

Ursprungligen östgötsk läkarstudent, numera bosatt i Skåne, som befinner sig i slutet av utbildningen. Gillar patientmötet och att få veta mer om personen bakom patienten. Har alltid tyckt om att se egenheter hos människor jag möter, och att minnas någon utifrån ett speciellt personlighetsdrag. Edvard är som en sammansmältning av flera olika individer jag träffat på, men också sin egen med attribut som växte fram under novellens gång.

Han sitter på sängkanten när jag kommer in på rummet. Bar överkropp, ryggen vänd mot dörren. Patientskjortan ligger orörd och ihopvikt på pallen. ”Hejhej” provar jag och stänger bakom mig. Ryggen förblir stilla, en antydning till ryckning över skulderna. Jag kommer runt och möter hans blick. Sträcker fram en hand. ”Karin, läkarstudent”. Han besvarar mitt fysiska närmande. Tar min hand. ”Edvard”. Jag lutar mig mot fönsterkarmen. ”Hur är det med dig idag”. Han blundar. Jag betraktar honom i hans tystnad. Knotiga fingrar, tydliga revben under fräknig hud, en ring i örat. Tubsockor över korsade fötter och ett flätat skärp i shortsens. En tatuering på underarmen. Jag ser inte vad den föreställer. ”Som vanligt, jag mår precis som vanligt”. Jag svarar med att sätta mig ner på pallen i hopp om en fortsättning. Det kommer ingen.

”Jag tänkte lyssna på ditt hjärta och dina lungor”. ”Jag vet”. Han sjunker ihop på sängkanten. Andas djupt med öppen mun utan att jag behöver be om det. Håller andan när jag lyssnar på hans hjärtslag genom bröstkorget. Lyfter lätt på vänsterarmen för att underlätta för mig.

Jag mäter hans blodtryck. Får byta manschett tre gånger innan den minsta passar. Letar efter pulsen i armvecket. Hittar den tillslut. Den är svag. Kramar om plastpumpen. Pumpar upp trycket. Lyssnar. Släpper ut luften. ”Etthundratrettio över åttiofem, det är bra”. Jag lossar kardborren. ”Det är bra” upprepar han.

Med reflexhammaren slår jag lätt över bicepssenan, sedan triceps. Sätter mig på huk nedanför honom och låter instrumentet nudda precis nedan knäskålen. Underbenet förblir stilla. ”Vad åt du till frukost idag” försöker jag, och pendlar med hammaren en gång till. Han harklar sig. ”Ingenting tror jag”. Underbenet svingar till.

”Jag tror inte att han mår så bra”. Jag och specialistläkaren sitter bredvid varandra framför samma datorskärm. ”Jag vet, han har kronisk leukemi”. ”Jo jag vet, men det är inte bara det. Det är något annat också”. ”Så kan det vara” svarar hon, ”Men nu tar vi helg!”.

”Är du här nu igen. Du springer här hela tiden.” Tonen är hård men munnen ler. ”Ja jag har ju fått lite extra ansvar om dig” säger jag och ångrar mig direkt. ”Ett spännande fall” säger han och gör citattecken med fingrarna.

”Vad har du haft för dig i livet”. Jag försöker mig på något allmängiltigt för att inte fastna i skuld känslorna. Kanske också för att visa att jag faktiskt bryr mig. Om honom. Inte bara om hans diagnos och sjukdom.

”Jobbat. Flyttat. Tagit hand om familjen. Gått ut med hunden. Rest till Vitryssland.”

”Vitryssland står på min lista över drömrese mål.”

Han fnysar till. ”Vad ska du där och göra”.

Jag rycker på axlarna. ”Besöka Marc Chagalls födelseort”.

Han tittar upp. ”Kan du konst?”

”Nja, men jag gillar det.”

”Det kommer man långt med” svarar han och tar upp sin telefon. Visar bakgrundsbilden.

En något suddig och pixlig bild föreställande Chagalls La Mariée syns på skärmen.

”Det är min bästa” säger han.

”Min också” svarar jag.

- - -

Det är som om vi träffats förut. Han påminner om. Slår an någonting i mig som gör att det känns lite mer. Att han stannar lite längre. Melodin som är hans förblir kvar och fortsätter spela även utanför sjukhusets väggar.

Inte som hon på sjuan två. Med dialekten jag inte kan placera och som nickar kort när jag kommer in på rummet. Henne glömmer jag så fort jag slänger de vita kläderna i tvättkorgen. Men inte han. Honom glömmer jag inte. Följer i stället med mig på bussen och hem på cykelbanan som går genom höghusområdet. Gör sig påmind i morgonkaffet utan mjölk och i tv-serierna innan läggdags.

Ändå vet jag att vi är främlingar. I alla fall på det praktiska planet.

- - -

Det är måndag eftermiddag och jag går in på hans rum för att säga hejdå innan jag går hem för dagen. Han ligger stilla ovanpå bäddningen. Vrider inte på huvudet till mitt hejhej. När jag kommer närmre ser jag att han gråter. Tyst. Jag sätter mig på stolen bredvid sängen. Låter det förbli tyst. Efter en stund har han somnat.

- - -

Det är några dagar senare och jag har fått min handledares förtroende att ta en arteriell blodgas. Jag samlar ihop det som behövs på en liten rondskol i papp och går in till Edvard. Förklarar vad jag ska göra och varför. Känner länge på den svaga radialispulsen. Spritar huden mer än nödvändigt. Litar på mig själv. Sticker.

”Jag kommer aldrig att få veta vem mitt ex gifter sig med”.

Den lilla sprutan fylls med mörkrött blod.

”Hade du verkligen velat veta det då.”

Jag drar ut nålen och trycker hårt med en kompress. Visar med huvudet att Edvard kan stoppa det lilla blodflödet med sin fria hand medan jag färdigställer mitt jobb. Läger sprutan med stickskyddet uppfällt. Artärblodet i sprutan redo för analys och dom.

”Hade inte du.”

”Vi kör det vanliga kitet för honom, han har de klassiska symtomen. Så då blir det den här, dessa två och så den här lilla nya som vi faktiskt märkt funkar jättebra för många i hans situation”. Min handledare flyttar runt fingret på en läkemedelslista som sitter fastklistrad på skrivbordet. Förklarar den farmakodynamik hon behärskar, berättar vad läkemedlen hette förr i tiden, och det viktiga i att dricka en klunk vatten efter att man tagit en av dem.

”Kommer det att hjälpa honom då? Det verkar ju vara lite mer än just det här”.

”Jo men du vet ju att han har leukemi, det är klart att det här inte botar det. Men det hjälper det som han nu är inlagd för.”

”Men om det är något annat då, som inte uttrycker sig lika... fysiologiskt”.

Handledaren ler. ”Det är jättefint att du är så engagerad i honom Karin. Men du måste släppa den biten. Det kommer att knäcka dig annars. Tro mig, jag har jobbat mina år här.”

Efter tre dagar med kitet mår Edvard fortsatt precis som vanligt. Men lungornas andningsljud är renare.

”Han är medicinskt färdigbehandlad” konstaterar min handledare.

”Men han har ju inte behandlats färdigt” säger jag som till mig själv när hon lämnar rummet.

Det är jag som har utskrivningssamtalet med Edvard. Berättar vad som har hänt under hans inneliggande dagar, vad som har gjorts med honom och varför.

Vi går igenom hans medicinlista. Jag har gått igenom den själv innan samtalet för att ha koll. Det är många mediciner jag tidigare aldrig har hört talas om. Jag lägger lite extra tid på att peka ut och förklara kring de nyinsatta. Berättar varför de är bra, hur och när han ska ta dem. Edvard avbryter mig mitt i en tablett. ”Jag vill inte hem”.

”Du har nu blivit bättre och får återvända till hemmet” Edvard läser högt från utskrivningsinformationen och skrattar till.

Jag vet inte vad jag ska säga och säger därför ingenting.

Några timmar senare, när jag låser upp cykeln nere vid parkeringen och funderar över snabbaste vägen hem, hör jag en bekant hosta.

Edvard, i sin rullstol, bara några meter bort. Väntar på färdtjänsten.

Han höjer handen i en rörelse.

Veckorna har gått. Utomhus har bytt färg och temperatur. Jag är på en ny placering med nya utmaningar och våndor. Vi möts i en hiss.

Han fångar min blick när han rullas ut på rätt våning. Blinkar till och ler. Dörrarna stängs och jag fortsätter uppåt.